

YABANCI DİLDE DEYİMLERİN ÖĞRETİMİ İÇİN BİR ARAÇ GELİŞTİRME DENEMESİ

Nilgün Yavuz

Özet

Deyimler kültürün bir uzantısı olduğu için kültürel farkındalık gerektirmektedir. Yabancı dil öğretiminde öğrenenler hedef dilde kullanılan deyimlerle anadilinde kullanılan deyimleri karşılaştırmalı, benzer ve farklı kullanım özelliklerini fark edebilmelidir. Anadilinde deyimlerin kullanım özelliklerini edinebilmek için girdi yoğunluğuna karşın yabancı dil öğretiminde bu konuda sıkıntı yaşanmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada deyimlerin yabancı dilde öğretimi ele alınmıştır. Çalışmada, deyim aktarmasının tanımı ve kullanım özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra deyimlerin kullanımlarında kültürel bağlamın etkisi örneklendirilmiştir. Deyimlerin öğretimi sözcük öğretiminden farklıdır. Bu nedenle çalışmada, deyimleri anımsama süreci açıklanmıştır. Çalışmanın sonunda deyimlerin öğretimi için tasarlanmış araç sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: yabancı dil öğretimi, deyimlerin öğretimi, kültürel farkındalık, araç geliştirme.

AN EXPERIENCE OF DEVELOPING MATERIAL FOR TEACHING IDIOMS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Abstract

Idioms are the extensions of the culture so the cultural awareness is required. In foreign language teaching, learners should be able to compare the idioms which are used in the native language and in the foreign language and notice the similar and different characteristics of the idioms. In native language competence, the learners have got variable input. In this regard, difficulties are experienced in foreign language teaching. Therefore, in this study teaching of idioms in the foreign language is discussed. In this study, the definition of the idioms and metaphors are given. Then, the effect of the culture on the usage of the idioms is exemplified. Teaching of the idioms is different from word teaching. For this reason, in this study the process of the remembrance of the idioms is explained. At the end of the study, designed tool for teaching idioms is presented.

Key words: *foreign language teaching, idiom teaching, cultural awareness, material development.*

Giriş

Günümüze kadar anlamın kesin ve herkesçe benimsenen bir tanımı yapılamamıştır. Göstergeden yola çıkılarak önce göndergesel, yan anlamlar, uyandırdıkları tasarımlar çerçevesinde sözcüğe dayalı bir anlamdan söz edilmiştir. Ullmann'ın da belirttiği gibi (1962: 48) eğer sözcükler bağlam dışında var olmasaydı bir sözcük yazılamazdı. Başlangıçta bir göstergenin mutlaka bir nesneyi, bir duyguyu bir kavramı adlandırması söz konusudur. D. Aksan (1997)'in verdiği örnekte *göz*, başlangıçta yalnızca *insanın görme organını* anlatmak üzere kullanılmış, zamanla, onunla bir yönden ilişkisi, yakınlığı, benzerliği bulunan başka kavramlara yaklaştırılarak '*kaynak*'(su), '*delik*', '*bölme*', '*ağacın tomurcuklu yeri*' gibi somut, '*nazar*' gibi soyut yan anlamlar kazanmıştır.

Delisle (2001)'e göre, anadilin ve yabancı dilin etkin kullanımı için dilbilgisini ya da sözcükleri iyi bilmek yeterli değildir. Önemli olan o dildeki deyimleri ve özel oluşumları da bilmektir. Aksan, (2000)'a göre, bir dilin söz varlığının önemli bir bölümünü oluşturdukları ve çeşitli özelliklerini yansıttıkları için deyimler öğrenilmedikçe, dil öğrenimi çabası eksik kalır. Bu nedenle dile iyice egemen olabilmek için deyimlerin öğrenilmesi ve bilinmesi gerekmektedir.

Temel anlamından farklı anlamda kullanılan deyimler anadilinde çeşitli bağlamlarda ve sıklıkta kullanılmalarına karşın yabancı dilde sınırlı sayıda kullanılır. Oysa deyimlerle günlük hayatta sıkça karşılaşılır. Bu durum yabancı dil öğreniminde güçlük oluşturarak, hedef dilde iletişimin oluşmasını engeller. Dilin etkin kullanımı için deyimlerin öğretimi kaçınılmazdır. Bu nedenle bu çalışmada deyimlerin yabancı dilde öğretimi için araç geliştirilmiştir. Çalışmada deyim tanımı yapılmış, deyimlerin kullanımında kültürün etkisi örneklenmiştir. Kültürün uzantısı olan deyimlerin daha kolay öğretilmesi için anımsanma süreçleri açıklanmıştır. Çalışmanın sonunda deyimlerin yabancı dilde öğretimi için tasarlanan araç sunulmuştur.

1. Deyim ve Deyim Aktarması

Aksoy (1988)'e göre, deyim, dil biliminde, kavramları, durumları hoşça giden bir anlatımla ya da özel bir yapı ya da söz dizimi içinde belirten ve çoğunlukla gerçek anlamlarından ayrı anlamlara gelen sözcüklerden oluşan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümcedir. İki veya daha çok sözcükten kurulu bir çeşit dil ifadesi olan deyimler, duygu ve düşünceleri dikkati çekecek biçimde anlatan ad, önad, belirteç, yalın ve birleşik eylem görünüşlü dilsel yapılardır.

Çoğunlukla temel anlamları dışında kendilerine özgü anlamları olan deyimler, karşılık gelen sözcükler ve aynı dil bilgisi biçimleriyle başka dillere çevrelemezler. Dillerdeki her deyim bir kültür birikiminin sonucunda oluşmuştur.

Deyim, en az iki kelimenin kalıplaşarak yeni bir anlam kazanmasıyla oluşan deyim aktarmalı sözlerdir. Kelimelerden biri veya her ikisi anlam kaybına uğrar.

Deyim aktarması, dizesel boyutta yer alan ve en yaygın biçimde kullanılan bir betidir. İnsan merkezli olan deyim aktarması belli bir dönemi, kültürü ve düşünce biçimini yansıtır. Örneksene ve benzerlik üzerine kurulan bu söz sanatı, bizi gerçek dünyanın bir yerinden alarak, bir başka yerine götürür; birbirinden uzak gerçeklikleri yaklaştırır. Deyim aktarması imgelemi özgürleştirerek yaşadığımız dünyaya yeni bir görünüm verir. Yalnız bu yeni görünümlerden bazıları o kadar çok benimsenir ki kalıplara dönüşür.

Deyim aktarması niteliklerin aktarımıdır. Kıran, A., Kıran, Z., (2006), “Bir bardak şarap” /deniz/; “ağaç” /insan/ özelliği taşıyabilir. Deyim aktarması benzetmedeki temel öğelerden birinin, benzeyenin ya da benzetilenin, söylenmemesiyle yapılan benzetmedir.

Benzetme ile deyim aktarması arasındaki temel ayırım benzetmede sözü edilen öge ile onun gösterdiği imge karşılaştırılır. Deyim aktarmasında ise imge nesnenin yerine geçer. Deyim aktarması, içinde benzetme öğelerinden benzetilen, benzetme edatı ve benzetme yönünün bulunmadığı kısaltılmış bir benzetmedir. Ancak bağlam ve kültürel evren anlatılmak istenilenin anlaşılmasına yardımcı olur. Örneğin, “Dönmeyen gemiler olduk açıktan” Ahmet Hamdi Tanpınar(1961) ’in bu dizisinde “Dönmeyen gemiler” /ölülerin ruhun/a benzetilmiştir. Benzetilen olmasına karşın benzeyen /ölüler/ yoktur. *Ruhlar* da birinci çoğul adılı çekimiyle konuşan özneye ve çevresindekilere bağlanmıştır.

Deyimler, her dilin kendine özgü, başka dillerden ayıran bir yönünü oluşturur. Bir dilin gerçekleri dile getirmedeki anlayış ve anlatı biçimini gösterir. Aksoy (1977), yaptığı araştırmada yazı dilimizde 5742 deyim olduğu sonucuna ulaşmıştır.

2. Deyimlerin Kullanımında Kültürel Bağlamın Etkisi

Diller arasında benzer anlamlarda kullanılan deyimler olduğu gibi farklı anlamda kullanılanlar da yer almaktadır. Bundan dolayı dil ve kültür arasında köprü görevi gören deyimlerin anlamlarının yanlış anlaşılması iletişimin bozulmasına neden olur.

Masako Hiraga (1991), deyimlerin kullanımında Japon ve Amerikan kültürleri arasındaki benzer ve farklı yönleri incelemiştir. İki kültür karşılaştırıldığında şu sonuçlara ulaşılmıştır: *You are wasting my time (zamanımı boşa harcıyorsun)*, *Kimi wa boku no jikan o roohishiteiru* deyimini gibi aynı bağlamda benzer kalıplarla kullanılan deyimler saptanmıştır. Benzer bağlamların farklı kalıplarla ifade edildiği deyimler de bulunmaktadır. Örneğin, *Life is a Game (hayat bir oyundur)* deyimini Amerika’da *Life is a Baseball (hayat beyzboldur)*, Japonya’da *Life is a Sumo Game*

(*hayat sumo maçıdır*). Benzer kalıpların farklı anlamlarda kullanıldığı deyimler de vardır. Örneğin, İngilizcede *Sweet is Good* (*tatlı iyidir*), *Sour is Bad* (*ekşi kötüdür*), Japoncada *Amai is Bad* (*tatlı kötüdür*). İngilizcede *You are sweet* (*sen tatlısın*) deyimini, Japoncada *Aitsu wa amai* (*o terbiyesiz, yapay*) anlamında kullanılmaktadır. Farklı bağlamlarda farklı kalıplar da kullanılmıştır. Örneğin, İngilizcede *Ideas are in the mind* (*düşünceler akıldadır*), Japoncada *Ideas are in hara* (*düşünceler göbektedir*). İngilizcede *He couldn't make up his mind* (*o kafasını toplayamadı*) deyimini Japoncada *Hayaku hara o kime nasai* (*kafanı hemen topla*) biçiminde kullanılmaktadır.

İngilizcede *I'm crazy about you* (*senin için deli oluyorum*), deyimini İtalyancada *Sono pazzo di te*, Fransızcada *Je suis fou de toi* olarak kullanılarak kültürel benzerlikleri gösterir.

Türkçede *cesaret yürekle* ifade edilir. Aynı kullanım Fransızcada *coeur yürek* sözcüğünden türeyen *courage cesaret* anlamına gelir. İngilizcede *heart* sözcüğünden *hearten yüreklendirmek* sözcüğü türetilmiştir.

Kızım sana söylüyorum gelinim sen anla deyimini, bir kişiyi kırmak istemeden uyarmak istediğimizde kullanılır. Aynı deyim Fransızcada *battre le chien devant le lion* (aslanın önünde köpeği dövmek), Almandada *man meint den hund und schlägt den sact* (köpek kastedilir ve çuval dövülür), *sack schlagen und den esel meinen* (çuvalı dövmek) biçiminde kullanılır (D.Aksan, 1987).

Ağzıyla kuş tutsa deyimini, olmayacak bir işi başarsa bile faydasının olmadığı anlamına gelir. Aynı deyim Fransızca *prendre la lune avec les dentis* (ay dişler(iyle) almak, tutmak), Almanca *wen du dich auf den kapf stellst* (başının üzerine diksen) biçiminde kullanılır (D. Aksan, 1987).

Türkçede *dolabın gözü* Fransızca *oeil* göstergesiyle yine gözle birlikte *eşyanın gözü belirleyen bölümleri*, İngilizcede *eye* (göz) sözcüğü de aynı zamanda *iğne deliği, ilmek, ilik* anlamındadır.

Öğretimi hedeflenen diller ve anadilinde kullanılan deyimlerin benzer ve farklı kullanımalarının yabancı dil öğretimine yansıtılması kültürel farkındalık oluşturur ve öğrenenlere kültürler arası karşılaştırma yapma olanağı tanır.

3. Deyimlerin Anımsanması

Deyimlerin anımsanması sözcüklerin anımsanmasından çok daha kolaydır. Sözcüklerin anımsanmasıyla ilgili bir varsayıma göre (Marslen-Wilson, 1987) insan beyni anımsarken gruplama yapmaktadır. Örneğin “fo” sesini duyduğu anda “fo” ile başlayan tüm sözcükleri tıpkı sözlük gibi taramaktadır. Sözcüğün tamamını duyunca tarama tamamlanır. Duyulan sözcüğün *insana* mı *hayvana* mı ait olduğu,

eylem mi ad mı olduğu konuşmanın bağlamına göre belirlenir. Tabossi ve Zardon (1993), kalıp sözleri, anahtar sözcüğü *önce* ya da *sonra* kullanmasına göre sınıflandırır. “Başlangıçta, Silvio aklımı toplamayı başardı.” tümcesi anahtar sözcüğün *önce* kullanımına örnektir. “Sonunda, adamın aklı başına geldi.” tümcesi ise anahtar sözcüğün *sonra* kullanımına örnektir. Sözcük anımsama ve kalıp söz anımsama birbirine benzemesine karşın deyimlerin farkı, anahtar sözcük duyulmadan anımsanamamasıdır.

Ana dilde kalıp sözler bağlam içinde ve sık sık kullanıldığı için öğrenilmesi kolaydır. Oysa yabancı dilde sık sık kullanma olanağı olmadığı için öğrenenler zorlanırlar. Öğrenenler, kalıp sözle karşılaştıklarında hemen çeviri yapma eğilimindedirler. Sözlük anlamını koruyan kalıplarda başarılı olmalarına karşın, ana dillerinde karşılığı olmayan durumlarda zorlanırlar. Öğrenenler ezber tekniğini kullanırlar. Bu nedenle kısa ve uzun süreli belleğe aktarma ve geri çağırma süreçlerinde sorun yaşarlarsa başarılı olamazlar. Öğrenenler yansıtıcı deyimlerin kullanımında, kendi kültürlerinde olmayan kültürel farklılıklarda zorluk yaşarlar. Deyimlerin kültürel unsurlar içermesinden dolayı iki dillilik gibi iki kültürlülük de bulunmaktadır. Kalıp sözler, inanç, norm, tutum ve sosyal bağlamı yansıtır. Sözcüklerin arkasında yatan anlamı keşfedebilmek ve bunu öğretebilmek gerekir.

4. Deyimlerin Öğretimi için Geliştirilen Araç

1990'lara kadar deyimlerin öğretimi sözcük öğretimi altında ele alınmıştır. Oysa imgesel anlamlı dil unsurlarının bir türü olan deyimler, iki ya da daha çok sözcükten oluşan ve sözcüklerin temel anlamlarının dışında yan anlamlarıyla kullanıldıklarından anlamları tahmin edilemeyen dil unsurlarıdır (Gibbs, 1994, Palmer, 2001). Psikodilbilim bakış açısına göre, deyimler sözcük sözcük değil anlamlarıyla bir bütün olarak bellekteki sözlükçede yer alırlar. Lakoff ve Johnson'a göre (1980), deyimler sözlüksel unsurlar değil, kavramlarla ilintilidir. Bu nedenle bağlam içinde verildiğinde anlamları daha kolay ortaya çıkar. Bu çalışmada deyimlerin öğretiminde okuma metniyle bağlam oluşturularak, metin içinde deyimler kullanılmıştır. Çalışmada Lakoff ve Johnson'un görüşe ek olarak deyimlerin anlamını somutlaştırmak, belleğe kodlamak ve geri çağırma ipucu oluşturmak için animasyonlu kullanımı sunulmuştur.

Kövecses ve Szabo (1996), Boers (2000), Deignan, Gabrys, Solska (1997) ve Akkök (2007) deyimlerin öğretiminde anadille hedef dil arasında kültürel ve kavramsal benzerlik ya da farklılık olması durumunda söz konusu dil unsurlarının daha kolay öğrenildiğini belirtmişlerdir. Bu nedenle bu çalışmada deyimlerin öğretimine ilişkin araç geliştirilirken deyimlerin diğer sözcüklerden farklı kullanım özellikleri bağlamla hissettirilmeye çalışılmış, öğrenenlerin anadilleriyle hedef dil

arasında karşılaştırma yapmalarına olanak tanınarak öğrenenlerde kültürel farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada Marslen-Wilson (1987)'in insan beyninin anımsarken gruplama yaptığı görüşünden yararlanılarak deyimlerin öğretiminde konulara göre sınıflama yapılması öngörülmüştür. Hedef kitle olarak 16 yaş belirlenmiş ve öğrenenlerin yaş özellikleri dikkate alınarak *aşk* konusu seçilerek konuyla ilgili deyimler kullanılmıştır. Etkinlik öncesi olarak öğrenenlerin rahatlatılarak, kaygı seviyelerinin düşürülüp derse ısınmaları hedeflediğinden, yaş grubunun aşına olduğu *Love Story* filminin müziği dinlettirilerek dersin konusunu tahmin etmeleri istenmiştir. Öğrenenler derse ısındırılıp konuyu tahmin etmeleri sağlandıktan sonra *aşk* hakkında konuşmaları ve geçmiş deneyimlerini paylaşmaları istenmiştir. Bellek, anlam, yöntem ilişkisini inceleyen Stevick (1976), dilin konuşma ortamında verildiğinde bellekte daha fazla kalabileceğini vurgulamıştır. Bu nedenle öğrenenleri konuşma ve dinleme becerilerinde hedef dili kullanmaya güdüleyerek, gerçek iletişim amaçları olduğu için farkında olmadan hedef dil kullanımına yönlendirmek hedeflenmiştir. Çalışmada okuma metni kullanılmıştır. Okuma metninde ilgi uyandırarak öğretimi kolaylaştırmak için animasyonlar kullanılmıştır. Animasyonlar ve deyimlerin farklı renklerde yazılımı dilsel farkındalık yaratarak, deyimlerin duyuşal belleğe kaydedilerek kısa süreli belleğe geçişini sağlamak hedeflenmiştir. Yeni öğretilecek deyimlerin sayısının 7 olmasına dikkat edilmiştir. Kısa süreli belleğin kapasitesi ± 7 birim olduğu için silme meydana gelmemesi için 7 deyim seçilmiştir. Deyimlerin bellekte kalıcılığını sağlamak için etkinlikler kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru düzenlenmiştir. Etkinliklerle öğrenenlerin deyimleri yinelemeli olarak kullanmaları hedeflenmiştir. Öğrenenleri hedef dile yakınlılaştırmak için kendi kültürleriyle hedef kültür arasında farklılık ve benzerlikler keşfettirilmeye çalışılmıştır. Bunun için aynı deyimlerin anadilde kullanımlarının olup olmadığı irdelenmiştir. Öğrenilen deyimlerle ikili çalışmalar hazırlanarak ve rol yapma tekniği kullanılarak paylaşım, işbirliği, katılım ortamı yaratmak hedeflenmiştir. Öğrenenlerin amaca yönelik olarak hedef dili kullanabilecekleri ortam yaratılmaya çalışılmıştır. Aynı deyimlerin farklı bağlamlarda sık sık dinlenilip, kullanılması hedeflenmiştir. Richard ve Rodgers (2001)'e göre, etkili bir deyim öğretiminde öğrencilerin kendi kendilerine sınıfta ve sınıf dışında deyimleri tanımlarını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir. Bu nedenle bu çalışmada öğrenenlere deyim posterleri hazırlatma öngörülerek, öğrenenlerin ders dışında da deyimleri incelemelerine, anlamlarını irdemelerine olanak tanınmıştır. Posterde deyim anlamını çağrıştıracak görsel malzeme kullanmaları istenerek hem deyimlerin anlamlarının somutlaştırılması, hem uzun süreli belleğe kodlanması hem de bellekten geri çağırma ipucu oluşturulması hedeflenmiştir. Etkinliklerde görsel, işitsel ve devinimsel öğrenme biçimleri dikkate alınmıştır. Ders planında öğrenen özerkliği olmasına dikkat edilmiş,

yönergelerde öğrenenlere dolaysız seslenilerek öğrenenler öğrenme sürecine dahil edilmiştir. Deyimlerin sık sık farklı bağlamlarda yinelenmesiyle uzun süreli belleğe kaydolması ve öğrenimde kalıcılık hedeflenmiştir. Araçta dört temel beceri olan okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri bütünleşik olarak sunulmuştur. Araç geliştirilirken etkinlik öncesi, etkinlik sırası ve etkinlik sonrası süreçler dikkate alınmıştır. Çalışmanın sonunda aracın öğretime etkisinin sınanması için değerlendirme aracı sunulmuştur.

Seviye: İleri

Yaş: 16

Hedef Kitle: Lise Öğrencisi

Süre: 80+80 dakika

İŞLENİŞ

1. Öğrenenlerle selamlaşılır.
2. Bugünkü derse bir şarkı dinlenerek başlanacağı söylenir. *Love Story* şarkısı dinlettirilir.
3. Öğrenenlere bugünkü dersin konusunun ne olabileceği sorulur?

TRUE LOVE (Gerçek Aşk)

4. Sizce bu başlık ne tür bir yazın türüne ait olabilir?
5. İçeriği nasıl olabilir?
6. Siz gerçek aşka inanıyor musunuz? Unutamadığınız bir aşk hikayeniz oldu mu?

Bu başlık aşağıda gördüğünüz hikayeye aittir. Hikayeyi okuyarak içeriğini öğrenebilirsiniz.

In the past I **fell for** the wrong person and was never happy I was hoping to find Mr. Right but so far I hadn't had any luck. I had seen my last boy friend kissing another lady while I was shopping. He said "I didn't promise you a bed of roses."

After that I **dumped him**

He **broke my heart**.

Months passed so quickly

One day one of my friends at the

university told me about his best friend and I went on a blind date.

When I saw him, it was **love at first sight** and I knew that I wanted to see him again. Although we had some differences, we **got along very well together**

and seemed to **be made for each other**.

heart of him.

I was **crazy about him**.

We **went out** two mounts.

One day he **asked for my hand in marriage**.

said "**I do**".

Soon we tied the knot.

Of course I

Finally, we are so happy. Our marriage is **a match made in heaven** Forty
years **have passed** and I am still heading over heels in love with him.

THE END

Nilgün Yavuz.

(Geçmişte yanlış insanlara tutuldum ve hiç mutlu değildim. Bay doğruyu bulacağımı umuyordum ama hiç şansım yoktu. Alışveriş yaparken son erkek arkadaşımı başka bir kızı öperken gördüm. ‘Sana gülleden yatak vaat etmedim’ dedi. Bu olaydan sonra onu terk ettim. Kalbimi kırmıştı. Aylar çok hızlı geçti. Bir gün üniversiteden bir arkadaşım en yakın arkadaşından bahsetti ve onunla tanışmaya gittim. Onu gördüğüm zaman ilk görüşte aşk olduğunu ve onu yeniden görmek istediğimi anladım. Bazı farklılıklarımız olmasına karşın çok iyi anlaşıyorduk ve birbirimiz için yaratılmış gibiydik. Kısa sürede onun kalbini çaldım. Onun için çıldırıyordum. İki ay çıktık. Bir gün evlenme teklif etti. Tabi ki ‘evet’ dedim. Kısa süre sonra evlendik. Sonunda çok mutluyuz. Evliliğimiz cennette yapılan bir seçim gibi. 40 yıl geçti ve hala ona sırılsıklam aşığım.)

7. Koyu renkle yazılmış sözcüklere dikkat ettiniz mi? Hangi durumlarda kullanıldıklarını anımsadınız mı? (Öğrenenlerin bu deyimleri bildiği varsayılır.)
8. Pembe renkte yazılmış olan sözcükler hangi durumlarda kullanılır?
9. Pembe renkte yazılmış sözcüklere karşılık olan resimleri eşleştirebilir misiniz?

Head over heels in love with

Tie the knot

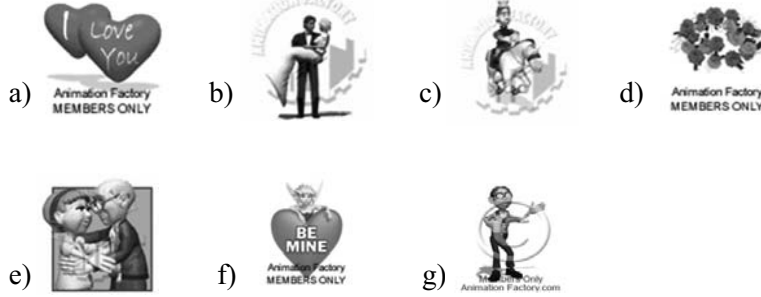
Stolen someones heart

True love

On a blind date

A bed of roses

Find Mr. Right

10. Aşağıdaki sözcüklerin anlamını karşılayan seçenekleri yuvarlak içine alınız.

Head over heels in love with a) cause someone to fall in love with you

Tie the knot b) find the right or perfect person

Stolen someones heart c) be very much in love with someone

True love d) get married

On a blind date e) a pleasant and easy situation

A bed of roses f) a genuine feeling of romantic love

Find Mr. Right g) a date where the two people have never met before

11. Boşlukları uygun ifadeleri kullanarak doldurunuz.

1. I went on.....in university but it did not work out very well.

2. She is always hoping to find.....but so far she hasn't had any luck.

3. My friend is.....with the accountant in his new company.

4. She quickly.....of the man who was working beside her at her office.

5. After dating for several years the young couple suddenly decided to.....

6. It seemed like.....until we began to fight all of the time.

7. After that quarrel our relationship is not.....

12. İkili olarak öğrenenler gruplandırılır. Bir grup öğrenene deyim ve kalıp sözler, diğer gruplara açıklamalarının yazılı olduğu kartlar verilir. Öğreneler, birbirleriyle hedef dilde iletişim kurarak kendi deyim veya kalıp sözlerinin açıklamasını bulmaya çalışırlar.

13. İkili gruplar halinde öğrendiğimiz kalıplardan en az dört tanesini kullanarak diyalog yazabilir misiniz?
14. Yazdığımız diyalogu canlandırmak ister misiniz?
15. Deyimleri kalıplarla eşleştiriniz.
 - a. Love is a magnet 1. I'm crazy about her.
 - b. Love is magic. 2. I was spellbound.
 - c. Love is war. 3. Their marriage is on its last legs.
 - d. Love is madness. 4. I could feel the electricity between us.
 - e. Love is a patient. 5. He fled from her advances.
16. Hadi deyimler ve kalıpların anlamları hakkında konuşalım.
17. Anadilinizde benzer yapılar var mı?
18. Aşağıdaki şiiri inceleyiniz. Bu derste olduğu gibi temel anlamının dışında kullanılmış sözcük ya da sözcük grubu var mı? Hangi anlamı karşılamak için kullanılmış olabilir?

LOVE

Love is like the seeds of life,
To root is full of pain and strife.
But to grow it's like a great Oak tree,
Straight and strong for eternity.
Love is what I offer you,
Steadfast, calm and oh, so true!
Love is life between two who shares,
A life between two who really cares.
Love is ours, if you agree,
To spend your life with me!
by Jean Edwards

19. Hadi bir şiir yaz. Arkadaşların temel anlamı dışında kullanılan sözcükleri fark edebilecek mi?

20. Bu bir deyim ve kalıp söz posteridir. Bu dersten itibaren istediğiniz bir deyim ya da kalıp sözü buraya yazdırabilirsiniz. Anlamını arkadaşlarınız tahmin ettikten sonra görsel malzemeler yardımıyla açıklayacaksınız. Dönem sonunda oylama yapılarak en sık kullanılan deyim ya da kalıp söz birinci seçilecektir. Yapabilirsiniz değil mi? Anımsadığınız bir deyim var mı?

Idiom Quizz - Relationships & Love

Choose an idiom to replace the expression in the brackets:

1. She was (very much in love with) the junior accountant in her office.
(a) interested in (b) double dating (c) head over heels in love with (d) stealing the heart of
2. The young man seemed to be a wonderful person and before long he had (made the young woman fall in love with him.)
(a) become hung up on the young woman (b) dumped the young woman (c) found the young woman Mr. Right (d) stolen the young woman's heart
3. After dating for three years they finally decided to (get married).
(a) tie the knot (b) be good together (c) kiss and make up (d) get back together
4. The woman went (on a date where she didn't know the other person) but it wasn't very successful.
(a) on a double date (b) on a blind date (c) out with someone (d) dutch
5. The young couple both believed that they had finally found (a genuine feeling of romantic love) with each other.
a) unrequited love (b) first love (c) love at first sight (d) true love
6. Which idiom do we use instead of "A Bed of Roses" in Turkish?
7. Could you make a sentence by using "Find Mr. Right"?

Sonuç

Bu çalışmada yabancı dilde deyimlerin öğretiminin sözcük öğretiminden farkı vurgulanarak, deyimlerin öğretimi için araç geliştirilmiştir. Geliştirilen araçla öğrenenlerin kendi kültürleriyle hedef kültür arasında karşılaştırma yapma,

benzerlik ve farklılıkların ayırımına vararak, öğrenenlerde kültürel farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir.

Araç geliştirilirken bellek ve öğrenme süreçleri dikkate alınmıştır. Deyimler, animasyonla bağlam içinde sunularak kısa süreli belleğe kaydedilmeleri hedeflenmiştir. Öğretimi hedeflenen deyimlerin kısa süreli bellekten silinmemesi ve uzun süreli belleğe aktarımı için 7 birimle sınırlandırılmıştır. Uzun süreli bellekten geri çağırmanın sağlanmasında deyimlerin konularına göre gruplandırılarak öğretimi öngörülmüştür. Çalışmada deyimlerin öğretiminde kalıcılığın sağlanmasında öğrenenlerin eski bilgileriyle yeni öğrendikleri bilgi arasında ilişki kurmaları, yeni bilgiyi içselleştirmeleri, düzenlenen etkinliklerle hedef dilin iletişimsel amaçlarla kullanımı öngörülmüştür.

Çalışmada yer alan yabancı dilde deyimlerin öğretimine ilişkin geliştirilen aracın, yabancı dilde deyim öğretimi açısından fikir verici nitelikte olması ve alanda bir kaynak oluşturması umut edilmektedir.

Kaynakça

- Akkök, E., A., (2007), *Deyimlerin Anlambilimsel ve Bilişsel Özelliklerine Göre Tahmin Edilebilirliği: Yabancı Dilde Bir Uygulama*, Dil Dergisi, s.138.
- Aksan, D., (1987), *Türkçenin Gücü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Aksan, D., (1997), *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlabilimi*, Engin Yayınevi.
- Aksan, D., (2000), *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, Ö.A., (1977), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 3. Dizin ve Kaynakça*, Ankara Yayınevi, Türk ve Tarih Kurumu.
- Aksoy, Ö., A., (1988), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, İstanbul: İnkılâp Kitapevi Yayınları.
- Boers, F., (2000), *Metaphor Awareness and Vocabulary Retention*, Applied Linguistics, Vol. 21 No. 4 (553-571).
- Deignan A., Gabrys, D., Solska, A., (1997), *Teaching English Metaphors Using Crosslinguistic Awareness-raising Activities*, ELT Journal, Vol:51, No: 4 October (353-358), Oxford University Press.
- Delisle, J., (2001), *Çeviri Yöntemleri İçin Söylem Çözümlemesi*, çev. J. Umran Derkunt. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Gibbs R. W., (1994), *The Poetics of Mind: Figurative Thought, Language and Understanding*, UK: Cambridge University Press.
- Hiraga, M., (1991), *Metaphor and comparative cultures*, içinde *Cross-cultural communication: East and west*, vol. III., ed. P. Fendos. Taiwan: National Cheng-Kung University.
- Kıran, A., Kıran, Z., (2006), *Dilbilime Giriş*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- Kövecsez Z., Szabo,P., (1996), *Idioms: A View from Cognitive Semantics*, Applied Linguistics, Vol: 17 No: 3. (345-348) Oxford University Press.
- Lakoff G., Johnson,M., (1980), *Metaphors We Live By*, Chicago: University of Chicago Press.
- Marslen-Wilson, W.D., (1987), Functional parallelism in spoken word-recognition., *Cognition*, 25, 71 102.
- Palmer F.R., (2001), *Semantik: Yeni bir Anlambilim Projesi*, çev. Ramazan Ertürk, Kitabiyat Yayınevi: Ankara.
- Richards, J. C., Rodgers, T.S., (2001), *Approaches and Methods in Language Teaching*, Cambridge and New York: Cambridge UP.
- Stevick, E.W., (1976), *Memory 'Meaning and Method'*, Rowley, Mass: Newburry Howe Publishers.
- Tabossi, P., Zardon, F., (1993), Processing ambiguous words, *Journal of Memory and Language*, 32, 359–372.
- Tanpınar, A.H., (1961), *Şiirler*, Dergah Yayınları.
- Ullmann, S., (1962), *Semantics, An Introduction to the Science of Meaning*, Oxford: Basil Blackwell.